

Sportjogi dilemmák koronavírus idején

I. BEVEZETŐ

A koronavírus-járvány óriási kihívás elé állította a világot, megbénítva az élet minden területét. A COVID-19 névre keresztelt kórokozó begyűrűzött a sportéletbe is, felborítva annak jól felépített struktúráját.

Az utóbbi évtizedekben viszonylag kiegyensúlyozottan működő rendszer és annak működtetői hirtelen rengeteg kérdéssel találták magukat szembe a Kínából a 2019. év végén útjára indult járvány miatt, melynek következtében számos korlátozó intézkedést vezettek be világszerte, és a legtöbb sportrendezvényt törölték vagy elhalasztották. Erre az utóbbi sorsra jutott az idei év két fő sporteseménye, a tokiói olimpia és a labdarúgó Európa-bajnokság, továbbá elmaradtak vagy félbeszakadtak az olimpiai kvalifikációs és más nemzeti, nemzetközi versenyek, bajnokságok is.

Hazánkban a 46/2020. (III. 16.) Korm. rendelet mondta ki, hogy 2020. március 17. napjától sportrendezvények csak nézők nélkül, zárt kapuk mögött tarthatók meg. Erre a rendelkezésre a sportági szakszövetségek különböző módon reagáltak; volt, ahol pár napig még zárt kapus mérkőzéseket tartottak, de rövid időn belül a legtöbb hazai szövetség lezárta, befejezetté nyilvánította, félbeszakította vagy felfüggesztette a bajnokságokat, kupaküzdelmeket, elhalasztotta vagy törölte a versenyeket, így 2020. március vége és 2020. május 4. napja között gyakorlatilag leállt a sportélet.

A 170/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet alapján 2020. május 4. napjától Magyarország egész területén sportrendezvény nézők nélkül, zárt körülmények között megtartható volt, a sportegyesület által szervezett, valamint az amatőr sport, a szabadidős sport és a tömegsport célú edzésen való részvétel is megengedetté vált, tehát ez alapján a kijárási korlátozásról szóló 71/2020. (III. 27.) Korm. rendelet által már engedélyezett egyéni szabadidős sporttevékenység, továbbá a munkavégzés vagy a hivatásbeli kötelezettség teljesítése esetén a hivatásos sportolók által végzett sporttevékenység mellett lehetővé tette a szabadidős sport, valamint tömegsport célú edzéseken való részvételt életkortól függetlenül, amelyre zárt térben és szabadtéren, egyéni vagy csoportos sportolás keretében is sor kerülhetett. Ezt követően a 241/2020. (V. 27.) Korm. rendelettel a sportrendezvényekkel kapcsolatban olyan szabályozás született, hogy ha a rendezvényre vonatkozó jogszabályban, valamint az e rendeletben meghatározott feltételeket a rendezvény szervezője biztosítja, a szabad-

téri rendezvény a 46/2020. (III. 16.) Korm. rendeletől eltérően megtartható, a szabadtéri rendezvény helyszínén való tartózkodás megengedett volt oly módon, hogy a szabadtéri sportrendezvényen a sportrendezvényekkel és sportedzésekkel kapcsolatos intézkedésről szóló 170/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés a) pontjától eltérően nézők is részt vehettek.

Azzal egyidejűleg, hogy a 282/2020. (VI. 17.) Korm. rendelettel a Kormány a veszélyhelyzetet megszüntette, megszületett a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készütségről szóló 2020. évi LVIII. törvény, melynek 86. §-a szerint a rendezvények helyszínén való tartózkodásra a Kormány rendeletében különös szabályokat állapíthat meg. A fenti törvényi felhatalmazás alapján született meg a járványügyi készütségi időszak védelmi intézkedéseiről szóló 285/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet, melynek 1. § (1) bekezdése szerint a hatodik életévüket be nem töltött kiskorúak kivételével mindenki köteles a tömegközlekedési eszközön, valamint az üzletben történő vásárlás során a száját és az orrot eltakaró eszközt (például orvosi maszk, sál, kendő) viselni.

Létszámkorlátozást is tartalmazott a törvény, de az csak a zárt helyen vagy a nem zárt helyen tartott, a zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről szóló 23/2011. (III. 8.) Korm. rendelet szerinti zenés, táncos rendezvény (a továbbiakban: rendezvény) vonatkozásában ír elő létszámkorlátot, akként, hogy – függetlenül a rendezvény nyilvános vagy nem nyilvános, valamint alkalmi vagy rendszeres jellegétől – abban az esetben tartható meg, ha a rendezvény helyszínén a jelenlévők létszáma (beleértve az ott foglalkoztatott személyeket) – egy időben nem haladja meg az 500 főt.

Kiemelést érdemel ekörben, hogy a szabadtéri rendezvényekről szóló 241/2020. (V. 27.) Korm. rendelet hatályát veszítette a veszélyhelyzet megszűnésének napjától, így az abban foglalt rendelkezéseket (pl. védőtávolság) sem kötelező alkalmazni már.

A szabályozás menetét végigkövetve megállapítható, hogy bár a veszélyhelyzet megszűnésével a sportrendezvények megtartásával kapcsolatban már nincsenek korlátok, a fentiek következtében a sportban, mint iparágban így is nagy megtorpanás történt, az elmúlt évtizedek bevételnövekedése most értelemszerűen megállt, és jelen pillanatban még jósolni sem lehet, milyen következményei, negatív hatásai lesznek a világjárványnak a sportgazdaságra, gondoljunk csak például a szponzorációból és az arculat-átvitelből, az ún. merchandisingből származó bevételi források csökkenésére.

Számos vetülete van annak a krízisnek, melyet a sportéletnek meg kell élnie a jelen pandémiás helyzetben, és melyek kihatással lehetnek a klubok gazdaságára csakúgy, mint azok sportteljesítményére, és esetlegesen akár közép- vagy hosszú távú problémákat okozhatnak működésükben, figyelemmel arra, hogy a sportgazdaság ezer szálon kötődik több olyan gazdasági ágazathoz – pl. turizmus, vendéglátás –, melyet szintén erősen érint a válsághelyzet.

Meg kell emellett jegyezni, hogy a járvány világjellegré tekintettel hasonló intézkedések születtek valamennyi országban, időben hol előbb, hol később.

Ez fejtette ki a hatását a nemzetközi versenyekre, kupákra, bajnokságokra, melyek elhalasztásra, törlésre, felfüggesztésre kerültek, tekintettel arra, hogy a különböző kontinentális és nemzetközi szövetségek, valamint az olimpiai bizottságok valamely jog (általában székhelyük joga vagy az alapidokumentumukban meghatározott más jog) hatálya alá tartoznak, de a tagszervezeteik anyajogának eltérése alapján lényegében nem lehetett minden tagszervezet székhelye szerinti jogának előírásait figyelembe venni (pl. beutazási előírások).

Jelen tanulmány célja annak bemutatása, hogy a sportélet főbb területein – azon belül is kiemelten a látvány-csapatsportok életében – milyen problémákkal kell megküzdeni a jelenlegi helyzetben.

II. SPORTSZERZŐDÉSEK

A kötelmi jog egyik alapelve a „pacta sunt servanda”, miszerint a megállapodásokat, szerződéseket teljesíteni kell. A szerződéses kötelezettségek alóli mentesítésre, mentesülésre a jog csak kivételes esetben, egy nagyon szűk, jól körülhatárolható körben ad lehetőséget. Késedelemmel, hibás teljesítéssel vagy nem teljesítéssel kapcsolatban először azt kell megvizsgálni, hogy az adott szerződés milyen szabályrendszert tartalmaz ezekre az esetekre, milyen feltételek bekövetkezése esetén mentesülhet a szerződésszegő fél a jogkövetkezmények alól. Amennyiben a szerződés nem tartalmaz erre vonatkozó megállapodást, úgy a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezéseit kell megvizsgálni. A Ptk. 6:142 § szerint aki a szerződés megszegésével a másik félnek kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a szerződésszegést ellenőrzési körén kívül eső, a szerződéskötés időpontjában előre nem látható körülmény okozta, és nem volt elvárható, hogy a körülményt elkerülje, vagy a kárt elhárítsa. A szerződésszegés körülményeit minden esetben egyedileg kell mérlegelni az adott tényállás kapcsán, és mindhárom feltétel teljesülése esetén mentesülhet csak a szerződésszegő fél. Az ellenőrzési körön kívüli helyzetet nevezzük a köznyelvben vis maioroknak, melyet nem definiál pontosan egy jogszabály sem, de nem határozza meg általában egy sportszövetség versenykiírása sem, a vonatkozó bírói gyakorlat igyekszik kimunkálni annak meghatározására vonatkozó kritériumokat. A vis maior mindenképpen „ellenállhatatlan erőt” jelent, amely abszolút jellegű, azaz az emberek számára elérhető eszközökkel nem hárítható el. A gazdasági recesszió, pénzügyi válsághelyzet általában és önmagában nem sorolható ide, a vonatkozó bírói gyakorlatnak megfelelően például a 40-50%-os bevételecsökkenés is még a szokásos üzleti kockázat körébe esik, ugyanakkor azonban a Ptk. hivatalos kommentárja és a szakirodalom az árvíz, földrengés stb. mellett a járványokat már a vis maior kategóriájába sorolja.

A Ptk. 6:142. §-ában foglalt rendelkezés kockázattelepítési szabály. A szer-

zódésszegésért való felelősség alóli kimentés feltételrendszere a fokozott veszéllyel járó tevékenységgel okozott károkért való felelősség kimentési feltételeihez áll közel. A szerződésszegésért való felelősség szabályai a „belső” vis maior esetében nem teszik lehetővé a felelősség alóli mentesülést. A szerződést szegő fél a kártérítési felelősség alól csak akkor mentesül, ha az elháríthatatlan körülmény az ellenőrzési körön kívül esik.

Önmagában az, hogy a szerződést megszegő fél az adott körülményt nem képes befolyásolni, illetve nem képes arra hatást gyakorolni, nem eredményezi azt, hogy a körülményt ellenőrzési körön kívül esőnek kell tekinteni. Ebből következően ellenőrzési körbe eső lehet akár az olyan „belső” objektív körülmény is, amely a szerződésszegő által nem volt befolyásolható, és amely a gondos ellenőrzéssel sem volt elhárítható.

Ennek tükrében kerül áttekintésre néhány szerződéstípus.

1. Az amatőr sportolók megbízási szerződéseivel és a profi sportolók munkaszerződésével kapcsolatos problémák

a) Amatőr sportolók megbízási szerződései

A sportról szóló 2004. évi I. törvény (a továbbiakban: Sporttörvény) 5. §-a alapján amatőr sportoló sportegyesület keretében tagként, illetve ha a sportszövetség vonatkozó szabályzata másként nem rendelkezik, sportszerződés alapján, sportvállalkozás és az utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítvány keretében pedig – amennyiben az ilyen alapítvány nem minősül egyúttal az e törvényben meghatározott sportiskolának is – sportszerződés alapján sportolhat. Köznevelési típusú sportiskola tanulója tanulói jogviszonya alapján is amatőr sportolónak minősülhet. A tanulói jogviszony szünetelése az amatőr sportoló versenyengedélyének érvényességét nem érinti.

A sportszerződésben a sportszervezet és az amatőr sportoló megállapodnak a sporttevékenységgel kapcsolatos együttműködésük feltételeiről. A sportszerződésre a Polgári Törvénykönyv megbízási szerződésre vonatkozó rendelkezéseit a Sport tv.-ben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A sportszerződés csak határozott időre, kiskorú amatőr sportoló esetén legfeljebb 1 évre, nagykorú amatőr sportoló esetén legfeljebb 3 évre köthető.

A sportszerződés – a sportszövetség vonatkozó szabályzatában meghatározottak szerint – egy versenyrendszer (bajnokság, szezon) időtartamára is köthető. A sportszerződés időtartama alatt annak lejártát követő időtartamra sportszerződés érvényesen nem köthető.

Az egy bajnokság időtartamára kötött megbízási szerződésekkel kapcsolatos probléma a nemzeti bajnokságok befejezetté nyilvánításával, illetve felfüggesztésével függ össze. Ezzel kapcsolatban meg kell vizsgálni, hogy a megbízási szerződés tartalmaz-e bármilyen kitélt vis maior esetére, pl. felmondható-e

a jogviszony. Tekintettel arra, hogy az elmúlt években nem volt példa hasonló esetre, általában ezek a szerződések nem tartalmaztak ilyen kitételeket.

Kérdésként merült fel, hogy lehet-e, kell-e módosítani, esetleg megszüntetni, és ha igen, mely rendelkezéseit az amatőr sportolók megbízási szerződéseinek, tekintettel arra, hogy a járványhelyzetre figyelemmel a sportolók értelemszerűen nem, vagy csak részben, más formában tudják teljesíteni szerződéses kötelezettségeiket. Ugyanez igaz a másik félre is, hiszen bizonytalan időre nem tudta biztosítani az edzés lehetőségét, mert nem volt helyszín, pl. bezárták az uszodát, az edzőtermet stb., vagy a versenyeztetést, mivel a versenyek, bajnokságok elmaradtak, félbeszakadtak a szövetségi döntések értelmében. Azaz a Sporttörvény által a sportszervezetre rótt 2. § (1) bekezdés szerinti^[1] kötelezettségét nem tudta (teljes mértékben) teljesíteni. Így a sportszervezet által a „karantén” idejére esetlegesen előírt edzésterveket a versenyzők (akik lehetnek amatőr vagy hivatásos sportolók)^[2] az otthoni körülmények között tudták csak korlátozott formában elvégezni.

Az amatőr sportoló egyesületi tagság alapján való sportolásánál nem jön szóba a fenti probléma. Hiszen a sportolás alapja, a mindkét fél által elvárt és nyújtott „szolgáltatások” a tagsági viszonyból erednek. Az egyesületi tagság kötelező tagi kötelezettségi eleme az egyesületi tagdíj megfizetése. Amikor nem tudja a tag a sportolási tevékenységet igénybe venni, felmerül a kérdés, kell-e tagdíjat fizetni. A válasz igen, hiszen a tagdíj az egyesületi tagságért, az egyesület céljainak megvalósításához való hozzájárulásként, a működés fenntartásáért fizetendő. Az egyesületi tagság egy önként vállalt döntés azzal, hogy elfogadja a tag az egyesület céljait, az alapszabályban előírt kötelezettségeket, melyeknek törvényileg kötelező része a tagdíj, ami egy sportegyesületnél havonta nem ritkán több tízezer forint. Ezen összeg nagysága miatt érezte úgy sok szülő, hogy a 4-6, de akár 10-14 éves gyermekének az egyesületi tagdíj fizetése nem korrekt, mivel szinte semmilyen egyesületi szolgáltatást (teremhasználat, edzés stb.) nem tud igénybe venni a gyermek. Ezt érezték az egyesületek is, és mivel hosszú távon nem akarták elveszteni fiatal sportolóikat, voltak olyanok, ahol ideiglenesen csökkentették a tagdíjat (hic et nunc ne menjünk abba bele, hogy ezt csak az egyesület legfőbb döntéshozó szerve tudta volna megtenni, amely döntés meghozatalára általában részéről nem került sor), vagy online edzéseket tartottak, kiküldve a feladatokat, hogy mit végezzen el a sportoló, és pl. videofájlon visszavárva a megvalósítást, amit az edző értékelni tudott.

[1] A sportszervezet keretében sporttevékenységet folytató versenyző számára a sportszervezet köteles biztosítani a sportág jellege szerinti biztonságos sporttevékenység folytatásához szükséges feltételeket.

[2] Sporttörvény 1. § (3) bek. Versenyszerűen sportoló (a továbbiakban: versenyző) az a természetes személy, aki a sportszövetség által kiírt, szervezett vagy engedélyezett versenyeken, vagy versenyrendszerben vesz részt. A versenyző vagy amatőr, vagy hivatásos sportoló.

2. Hivatásos sportoló munkaszerződése

A Sporttörvény 8. § (1) bekezdése alapján a hivatásos sportoló a sportszervezettel kötött munkaszerződés vagy megbízási szerződés alapján fejt ki sporttevékenységét, feltéve, hogy a megbízási díj a számvitelről szóló törvény alapján bérköltségként kerül kifizetésre. A hivatásos sportoló sporttevékenységgel összefüggő munkaviszonyára a Munka Törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvényt (a továbbiakban: Mt.) a Sporttörvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A hivatásos sportolók esetében tehát az amatőr sportolóknál már felmerült kérdésekhez más problémakörök is csatlakoznak. Mindamellettt ugyanis, hogy a hivatásos sportolók szintén nem, vagy csak részben, más formában tudják teljesíteni szerződéses kötelezettségeiket – amellyel kapcsolatban érdekes kérdést vet fel, hogy ki miatt nem tudja, vagy miért nem tudja teljesíteni a szerződéses kötelezettségeit – kérdéses volt, hogy a munkáltatók milyen intézkedéseket hozzanak a kialakult helyzetre tekintettel ott, ahol a megélhetési forrása ez a sportolónak. A szabadságkiadás, az esetleges bércsökkenés, az alapláb felajánlása a munkáltatónak, a munkaszerződés egyéb irányú módosítása, a munkavégzés alóli mentesítés, a munkaviszony megszüntetése, a munkaszerződés lejártával kapcsolatos egyéb kérdéskörök mind-mind olyan téma, melyet érdemes külön is megvizsgálni. Annak az alapvető követelménynek a fényében érdekes ez, hogy bár a sportoló munkavállalónak az Mt. 52. § (1) bekezdés b)-c) pontjai alapján a munkaideje alatt – munkavégzés céljából, munkára képes állapotban – a munkáltató rendelkezésére kell állni, és munkáját személyesen, az általában elvárható szakértelemmel és gondossággal, a munkájára vonatkozó szabályok, előírások, utasítások és szokások szerint végezni, azaz edzeni, versenyeken, mérkőzéseken részt venni, regenerálódással, valamint a munkaszerződésében rögzített egyéb, pl. szponzorációval kapcsolatos feladatait ellátni. Mindezen kötelezettségei teljesítésére nem, vagy csak korlátozott módon adtak lehetőséget (pl. edzés otthon) a bevezetett korlátozó rendelkezések.

Az amúgy is nehéz helyzetben további problémát jelentett, hogy a hatóságok eltérően értelmezték a vonatkozó rendeleteket, talán azért is, mert nem egyszer olyan terminológiát használtak, amelyek eltértek a korábbi jogszabályokban alkalmazottaktól, illetve a szabályozás megfogalmazása nem volt egyértelmű. A 71/2020. (III. 27.) Korm. rendelet értelmezése során pl. többféle álláspont alakult ki az uszodák nyitvatartásával és az ott végezhető sportolási tevékenységekkel kapcsolatban. Alapvetően az okozott e körben problémát, hogy ki mehetett be az uszodába úszni. A 170/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése értelmében ugyanis Magyarország egész területén a) sportrendezvény nézők nélkül, zárt körülmények között megtartható, b) a sportegyesület által szervezett, valamint az amatőr sport, a szabadidős sport és a tömegsport célú edzésen való részvétel megengedett volt. Tekintsünk el attól, hogy sportegyesületen kívül sportvállalkozás is szervezhető volna edzést, illetve ez alapján a válogatott edzések, melyeket a sportszövetségek szerveztek, nem lettek volna megtartha-

tóak. Tehát sokkal inkább legalább sportszervezetet lett volna helyes írni, vagy még tovább tágítani a kört. A sportrendezvény fogalmába lényegében bármilyen sporttal kapcsolatos tevékenység beletartozhat a Sporttörvény 77. § u) pontja alapján, mivel a sporteseménynek, ami része a fogalomnak, nincs definíciója.^[3] Ennél problematikusabb, hogy a szabadidős sport^[4] és a tömegsport célú edzés mit jelent, hiszen az edzésnek szintén nincs törvényi definíciója. Ugyanakkor a Sporttörvény szerint sporttevékenységnek minősül a meghatározott szabályok szerint, a szabadidő eltöltéseként kötetlenül vagy szervezett formában, illetve versenyszerűen végzett testedzés vagy szellemi sportágban kifejtett tevékenység, amely a fizikai erőnlét és a szellemi teljesítőképesség megtartását, fejlesztését szolgálja.^[5] Ez lényegében azt jelenti, hogy aki elmegy az uszodába és úszik, az szabadidős sport keretében, kötetlen formában végez testedzést. Innentől nem volt érthető vagy talán inkább érthető, hogy a különböző illetékességi területen működő tisztifőorvosok miért jutottak más-más következtetésre azzal kapcsolatban, ki is használhatja az uszodát. Az úszóedzésen való részvétel a munkavégzés vagy a hivatásbeli kötelezettség teljesítése esetén a hivatásos vagy amatőr sportolók által végzett sporttevékenységnek minősülhet, ezért az egyesületi tagsággal rendelkező úszókat (vízilabdázókat) beengedték az uszodába, ugyanakkor a szabadidős sport keretében a lakossági úszókat nem. Voltak olyan hatóságok, melyek azt mondták, hogy az uszodák nyitvatartását nem engedélyezte a Kormány,^[6] csak a strandokét, így az uszodákban sporttevékenység nem folytatható. Voltak olyan hatóságok is, melyek elfogadták a lakosság számára való megnyitását az uszodáknak, tekintettel arra, hogy aki úszik, az szabadidős sportot végez, hiszen magának tart edzést. Természetesen az egyéb kiszolgáló helyiségek, mint pl. szauna ilyen esetben nem voltak nyitva, hiszen az nem része az edzésnek, legfeljebb a rekreációnak, amire viszont nem volt engedély a kormányrendeletben. Az a hatósági álláspont, mely szerint az uszodák nem is lehettek nyitva annak dacára, hogy a bezárásukra való kötelezés alapvetően és egyértelműen egyik veszélyhelyzetben hozott jogszabályból sem volt kiolvasható, alapvetően téves volt. Ugyanis az uszodákat semelyik jogszabály nem záratta be, csak bizonyos tevékenységek volt korlátozva. Az, hogy a strandok megnyitását lehetővé tette egy kormányrendelet, nem jelenti azt, hogy zárva kell tartani azt, ami nincs egyébként úgy szabályozva. Ha ezt így értenénk, akkor

[3] Sportrendezvény: sportszervezet vagy sportszövetség által versenyrendszerben vagy azon kívül, sporttevékenység végzése céljából tartott verseny, mérkőzés. A sportesemény sportrendezvénynek minősül.

[4] Nincs a szabadidős sportnak definíciója, de a Sporttörvény 29. § (1) bek. szerint: a szabadidő-sport szövetségek nem feltétlenül sportágak szerint szerveződő, a szabadidős sporttevékenységre létrehozott országos sportszövetségek. Szabadidős sporttevékenységnek minősül a hagyományos magyar sportok ápolását célzó sporttevékenység is. Ezt összevetve a sporttevékenység fogalmával, a szabadidőben végzett testedzés, az szabadidős sport.

[5] Sporttörvény 1. § (2) bek.

[6] A védelmi intézkedésről szóló 168/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet 4. § (4) bekezdése szerint a strand, valamint a szabadtéri fürdő nyitva tarthat és látogatható.

a kijárási korlátozásról szóló 71/2020. (III. 27.) Korm. rendelet alapján minden mást, pl. a hivatalokat és a bíróságokat is be kellett volna zárni, és nem lehetett volna ügyeket intézni, hisz nem voltak bent a kivételek között, és a kinyitását sem engedélyezte jogszabály.

A szerződések vizsgálata előtt fontos azt is megállapítani, hogy bármely munkáltatói intézkedés is merült fel, azokat mindig azon a szemüvegen át kellett megvizsgálni a róluk szóló döntés előtt, hogy amennyiben a sportoló nem edz, a fizikai, technikai képességei csökkennek, visszaesik a teljesítménye. Ez egy olyan bizonytalan helyzetben, amikor nem lehetett tudni, meddig is tart a veszélyhelyzet, a munkáltató részéről nagy körültekintést igényelt, hiszen hosszú időt vesz igénybe a „formába hozás”, az edzéskihagyás élettani hatásai és egyéb egészségügyi kérdések is felmerülnek e problémakör kapcsán.

a) A szabadság kiadása

A munkáltató az egészségügyi helyzet miatt kieső időtartamra az éves szabadságot akkor tudja kiadni, ha ebben a felek megállapodnak. Amennyiben ilyen megállapodás nem születik, úgy az általános szabályok szerint a munkavállaló éves szinten 7 munkanappal rendelkezik, illetve a szabadság akkor biztosítandó, ha akár a munkáltató, akár a munkavállaló a szabadság kiadását/kivételét 15 nappal korábban jelzi. A 7 munkanapon felül a fennmaradó szabadsággal rendelkezhet a munkáltató és jogosult kiadni, azonban a szabadság kiadásának időpontját a munkavállalóval legkésőbb a szabadság kezdete előtt 15 nappal közölni kell. A szabadság kiadása elsődlegesen a bajnoki (illetve verseny-) idények között célszerű. Azoknál a munkáltatóknál, ahol munkaidőkeret alapulvételével történik a munkaidő beosztása – és sportszervezetek esetén ez az általános –, fennáll annak a lehetősége, hogy a soron következő munkaidőkeretben rendelkezésre álló pihenőnapokat a munkáltató előrehozza és összefüggően kiadja. Ez ugyanakkor azt vonja maga után, hogy a munkaidőkeret következő részében a munkavállalóknak a mostani előrehozott pihenőnapokat le kell dolgozniuk. A szabadság kiadása a kialakult egészségügyi helyzetben az alábbi szempontok alapján volt megfontolandó: egyfelől amennyiben a fent ismertetett korlátozó rendelkezések alapján a munkavállaló nem tud munkát végezni, nem tudja a felkészüléssel kapcsolatos feladatait ellátni és a bajnokság, versenyek stb. folytatása, megrendezése is bizonytalan, kétségkívül jó megoldás lehet a szabadságot, legalábbis a Munkáltató szempontjából. Másfelől a sportoló viszont ebben az esetben nem végez edzést, hisz az már munkavégzés lenne. Ennek a megoldásnak ugyanakkor kockázata, mint ahogyan korábban már rámutattam, hogy a sportoló leépül és nehezebb utána a szintre hozása, ráadásul negatív egészségügyi, élettani hatások is felmerülhetnek ezzel összefüggésben, továbbá egy ilyen esetben sokkal hosszabb a felkészülési idő, mintha valamilyen edzésmunka végezve lenne, azaz versenyhátrányba kerülhetnek azok a sportszervezetek, ahol ezt választják, ha a szövetség egy rövidebb időn belüli verseny vagy bajnokság folytatása mellett dönt.

b) Állásidő elrendelése

Abban az esetben, ha a munkáltató a munkavállalóinak nem tud munkát biztosítani, úgy állásidőt rendelhet el. Az állásidő elrendelése egyoldalú munkáltatói intézkedéssel történik, ahhoz a munkavállaló hozzájárulása nem szükséges, a munkavállalónak az állásidő tartama alatt nem kell munkát végeznie, és a munkahelyén megjelennie. Ennek a lehetőségnek a választásával kapcsolatban azt kellett megfontolnia a munkáltatónak, hogy állásidő elrendelése esetén a munkavállalónak nem kell rendelkezésre állnia, illetve szempont volt, hogy kellett-e adott esetben edzésfeladatokat teljesítenie a munkavállalónak vagy sem, ugyanis amennyiben edzenie kell, úgy értelemszerűen munkabért is kell számára fizetni, és nem mondható, hogy nem végez munkát, legfeljebb máshol, mint szokott. Ugyanez a helyzet akkor is, ha a szponzorációval kapcsolatos kötelezettségeit teljesíti – amely szerepel a munkaszerződésében – otthonról. A vonatkozó szabályok szerint az állásidőre a munkavállaló alapbérre jogosult, ez arra az esetre vonatkozik a fentiek alapján, ha a munkavállaló nem végez semmilyen munkát, és a munkáltató nem elháríthatatlan külső ok miatt nem tud munkát biztosítani számára. Amennyiben azonban az állásidő elrendelésére elháríthatatlan külső ok miatt kerül sor, úgy a munkavállaló számára az állásidő tartamára díjazás nem jár. Bár az elháríthatatlan külső ok meghatározása általánosságban jogvitára adhat okot, álláspontom szerint a koronavírus alatti veszélyhelyzet idején a Kormány rendeleteiben rögzített korlátozások, tilalmi szabályok, egyes tevékenységek betiltása mindenképpen ilyennek minősülnek. Ugyanakkor az állásidő bevezetésének kérdésében vita alakult ki a veszélyhelyzet során, nem volt egyértelmű, hogy lehet-e jogszerűen alkalmazni.

c) A munkabér csökkentése

A sportszervezetek kiadásai közül az egyik legjelentősebb tételt a sportolói fizetések jelentik. A hivatásos sportolók munkaszerződésének módosításához a felek közös megegyezése szükséges, így van ez természetesen a munkabérről kapcsolatos változtatás esetén is. A veszélyhelyzet hatálybalépését követően tehát konszenzus kellett ahhoz a felek részéről, hogy a sportoló munkabére csökkentésre kerülhessen akár egy-két hónap időtartamra, akár a veszélyhelyzet megszűnésének akkor még nem ismert időpontjáig, arra tekintettel is, mivel a bevételek csökken(het)tek vagy teljesen megszűn(het)tek. Így egyes sportszervezeteknél a szponzorációs díjak, közvetítési jogdíjak elmaradása miatt akár a csődhelyzet elkerülése érdekében is szükségessé vált a munkabér-csökkentési konszenzusra törekedni. Abban az esetben, ha a munkáltató ajánlatot tesz a munkabér csökkentésére, az ajánlatban szerepeltetnie kell azt, hogy annak el nem fogadása esetén felmondással fog élni, ebben az esetben azonban az indok nem lehet pusztán az, hogy a munkavállaló nem járult hozzá a munkabér csökkentéséhez, a felmondási oknak a munkáltató működésével összefüggő oknak kell lennie.

A Kormány azonban 2020. április 22. napján, a veszélyhelyzet idején alkalmazandó egyes munkajogi szabályokról szóló 142/2020. (IV. 22.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: Rendelet) a látvány-csapatsport szereplőinek díjazásával kapcsolatban olyan speciális szabályozást alkotott, mely a munkajogban alapvető garanciális rendelkezésektől eltérő rendelkezésekből áll. A Rendelet 2. §-a^[7] alapján ugyanis lehetővé vált, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt a Magyar Labdarúgó Szövetség által kiírt versenyrendszerben szereplő sportszervezet az általa labdarúgás sportágban munkaviszony vagy megbízási jogviszony keretében foglalkoztatott hivatásos sportolót, illetve munkaviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében foglalkoztatott sportszakembert megillető rendszeres havi díjazást írásbeli nyilatkozatával egyoldalúan csökkentheti, azaz, hogy a megbízási jogviszony esetén akkor csökkenthető a díjazás, ha a megbízási díj a számvitelről szóló törvény alapján bérként kerül kifizetésre. A csökkentés mértéke legfeljebb 70 százalék lehet.

A fentiekől eltérően a Rendelet 3. §-a^[8] alapján a veszélyhelyzet ideje alatt a labdarúgáson kívül a többi látvány-csapatsportban az országos sportági szakszövetség erre irányuló döntése alapján a szakszövetség által kiírt versenyrendszerben szereplő sportszervezet az általa látvány-csapatsportágban munkaviszony vagy megbízási jogviszony keretében foglalkoztatott hivatásos sportolót, illetve munkaviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében foglalkoztatott sportszakembert megillető rendszeres havi díjazást írásbeli nyilatkozatával egyoldalúan csökkentheti.

A labdarúgást és az egyéb látvány-csapatsportot érintő szabályozás között az eltérés az, hogy a labdarúgás esetén ez a lehetőség adott a szövetségtől függetlenül, a többi látvány-csapatsportnál viszont az adott szövetség erre irányuló döntése esetén van mód a bérek csökkentésére. Most tekintsünk el annak elem-

[7] 2. § (1) A veszélyhelyzet ideje alatt a Magyar Labdarúgó Szövetség által kiírt versenyrendszerben szereplő sportszervezet az általa labdarúgás sportágban a) munkaviszony vagy megbízási jogviszony keretében foglalkoztatott hivatásos sportolót, illetve b) munkaviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében foglalkoztatott sportszakembert megillető rendszeres havi díjazást írásbeli nyilatkozatával egyoldalúan csökkentheti.

(2) Az (1) bekezdés alapján megbízási jogviszony esetén akkor csökkenthető a díjazás, ha a megbízási díj a számvitelről szóló törvény alapján bérként kerül kifizetésre.

(3) Az (1) bekezdés szerinti csökkentés mértéke legfeljebb 70 százalék lehet.

(4) Az (1) bekezdés alapján csökkentett díjazás a veszélyhelyzet megszűnéséig érvényes.

[8] 3. § (1) A veszélyhelyzet ideje alatt a látvány-csapatsportban működő, a 2. § (1) bekezdésének hatálya alá nem tartozó országos sportági szakszövetség erre irányuló döntése alapján a szakszövetség által kiírt versenyrendszerben szereplő sportszervezet az általa a 2. § (1) bekezdése alá nem tartozó látvány-csapatsportágban a) munkaviszony vagy megbízási jogviszony keretében foglalkoztatott hivatásos sportolót, illetve b) munkaviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében foglalkoztatott sportszakembert megillető rendszeres havi díjazást írásbeli nyilatkozatával egyoldalúan csökkentheti.

(2) Az (1) bekezdés szerinti csökkentésre a 2. § (2)-(4) bekezdését kell alkalmazni.

zésétől, hogy a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 15. §-beli^[9] rendelkezései szerint a jogszabály – hacsak nem rendelkezik másképpen az átmeneti rendelkezés – csak a hatálybalépését követően keletkezett jogviszonyok tekintetében alkalmas joghatás kiváltására.

Kérdésként merült fel a Rendelettel kapcsolatban az is, hogy arányosan kellett-e annak alapján csökkenteni a munkabéreket, vagy a csökkentés mértéke teljesen a munkáltató döntési kompetenciájába tartozó mértékű lehetett. Véleményem szerint a csökkentés mértéke a munkáltató teljesen egyoldalú döntési kompetenciájába tartozott mindenféle mérlegelési, indokolási kötelezettség nélkül. Azt viszont meg kell jegyezni, hogy az egyenlő bánásmód követelményéből adódóan egy adott munkáltatónál eltérő bércsökkentést csak objektíven alátámasztott, indokolható különbség esetén volt lehetőség alkalmazni.

Természetesen az egyoldalú bércsökkentés csupán lehetőséget teremtett a munkáltatói oldalon álló sportszervezet részére, nem volt köteles azzal élni.

A munkabércsökkentésnek egy speciális megoldása lehetett, ha a sportszervezet a munkavállalóival megállapodott arról, hogy a munkabér egy részét zárolja, tehát a munkavállaló írásbeli hozzájáruló nyilatkozattal felajánlotta munkabérének bizonyos százalékát a munkáltatónak, pl. egy munkáltatói alapba, mely felajánlott munkabér felhasználásáról a munkáltató dönthetett. A munkáltató rendelkezhetett akként, hogy az ilyen módon felajánlott munkabért veszteségei csökkentésére, a sportszervezet hosszútávú anyagi stabilitásának fenntartása érdekében felhasználja, vagy egy bizonyos időtartam után, amennyiben úgy alakul a sportszervezet anyagi helyzete, visszafizeti a zárolt összeg egy részét vagy egészét a munkavállalók részére.

d) Munkaszerződés egyéb irányú módosítása

A részmunkaidő bevezetése és ennek megfelelően munkabércsökkentés esetén a teljes munkaidő részmunkaidővé történő átalakítására, illetve az alpbér csökkentésére csak írásbeli munkaszerződés-módosítás útján van lehetőség, tehát mindkét fél beleegyezése szükséges hozzá. Ez a módszer viszonylag ritkán került alkalmazásra a sportszerződésekkel kapcsolatban, de nem kizárt ez a módus sem, például abban az esetben, ha edzési feladatokat el kellett látnia a sportolónak, de azokat a korlátozó rendelkezések alapján csak otthonában végezhetette. A munkaidő csökkentése maga után vonja, hogy csökken a rendelkezésre állási, az edzési stb. kötelezettség időtartama is, és amennyiben a munkáltató már nem kíván ezzel a lehetőséggel élni, úgy nyilván ismételtelen csak a

[9] 15. § (1) A jogszabályi rendelkezést – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálybalépését követően a) keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint b) megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni.

(2) A jogszabályi rendelkezést – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálya alatt a) keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint b) megkezdett eljárási cselekményekre a jogszabályi rendelkezés hatályvesztését követően is alkalmazni kell.

munkavállaló beleegyezésével, közös megegyezéssel módosíthatják teljes munkaidős foglalkoztatásra a munkaviszonyt, kivéve, ha már eleve a veszélyhelyzet fennállásának idejére módosították a munkaszerződést. Ne felejtsük el viszont, hogy a részmunkaidőnek vannak előnyei és hátrányai is, mint pl. ugyanannyi szabadság jár,^[10] vagy ha a foglalkoztatás nem éri el a 6 órát, akkor a nyugdíj jogosultság szempontjából csak fele időként számít be.^[11]

e) Mentésítés a munkavégzés alól

További lehetőség, hogy a munkáltató a munkavállalók részére fizetés nélküli szabadságot ad a működés leállása miatt. A hatályos munkajogi szabályok szerint ez kizárólag a felek közös megegyezésével lehetséges. A fizetés nélküli szabadságról szóló írásbeli megállapodásban rögzíteni kell a távollét tartamát, továbbá azt a körülményt, hogy a felek által megállapodott időre a munkavállaló munkabért nem kap. A fizetés nélküli szabadság időtartamára a munkavállaló társadalombiztosítási ellátásra sem jogosult. Ennek kiküszöbölése érdekében a munkáltató dönthet úgy is, hogy a munkavállaló erre az időtartamra munkabért ugyan nem kap, azonban a munkáltató kötelezettséget vállal arra, hogy a munkavállaló helyett befizeti a munkavállalót terhelő egészségügyi szolgáltatási járulékot. Természetesen ezen időszak alatt sem terheli a munkavállalót semmilyen munkavégzési kötelezettség.

f) Munkaviszony megszüntetése

A legdrasztikusabb megoldás nyilvánvalóan az, amennyiben a munkavállaló további foglalkoztatására nincs lehetősége a munkáltatónak, ha a munkaviszonyt a sportszervezet felmondással vagy a felek közös megegyezéssel megszüntetik. Kérdéses, hogy a hazai bajnokságok befejezetté nyilvánításával, ugyanakkor a nemzetközi kupákra vonatkozóan a kontinentális szövetség hallgatásával, mint pl. a kézilabda és a kosárlabda esetén véget ér-e a szezon, vagy elképzelhető az, hogy valamely csapatnak véget ér, valamelyiknek nem. Ehhez kötődik az a dilemma is, vajon jogszerű lehetett-e erre hivatkozással felmondani a munkaszerződést a munkáltatónak, ki kellett-e a sportoló számára fizetni a fennmaradó időre még öt megillető járandóságokat? Figyelemmel arra, hogy a munkaszerződések határozott időre köthetőek, és az Mt.-től a felmondás vonatkozásában a Sporttörvény nem tesz eltérő szabályozást, ha az egyéb okok nem álltak fenn, akkor abban az esetben, ha a munkáltató azonnali hatállyal indokolás nélkül mondta fel a jogviszonyt, az Mt. 79. § (1) bekezdés b) pontja

[10] Mt. 116. §.

[11] A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 39. § (1) bek.

és (2) bekezdése alapján^[12] ki kellett fizetni, így a sportszervezet nem volt a felmondással előrébb, azaz a közös megegyezéssel megszüntetés volt a járható út. Abban az esetben viszont, ha a munkáltató az Mt. 65. § (8) bekezdés c) pontjára^[13] hivatkozva akarta felmondani a munkaviszonyt, úgy álláspontom szerint azt indokolni volt köteles, és kérdéses, hogy amennyiben a sportszervezet bankszámláján még volt felhasználható pénzösszeg, és olyan hatályos szerződésekkel bírt, melyekből bevétele származott, reális és okszerű lehetett-e azzal az indokolással felmondani a munkaviszonyt, hogy elháríthatatlan külső ok következtében lehetetlenné vált a munkaviszony fenntartása.

Amennyiben a közös megegyezés járható út volt a felek között, akkor is problémát jelentett, hogy ez valóban mennyire közös akarat, hiszen bár a közös megegyezést is megtámadhatja bármely fél 30 napon belül a bíróságon,^[14] de nyilván a sportolónak mérlegelnie kell azt is, hogy a jövőben is sportolni kíván, és így egzisztenciális kérdés számára, hogy a korábbi klubja a jövőben is alkalmazza, azaz nem támadja meg a közös megegyezést.

g) A bajnokságok hosszával és a munkaszerződés lejártával kapcsolatos kérdések

Külön problémakört jelent, amikor a hivatásos sportoló munkaszerződése, mely határozott időre és maximum öt évre köthető, de alapvetően sokszor egy szezonra/bajnokságra jön létre, míg az amatőr szerződés kiskorú amatőr sportoló esetén csak kifejezetten legfeljebb egy évre, míg nagykorú amatőr sportoló esetén legfeljebb három évre szólhat, éppen a veszélyhelyzet időtartama alatt járt le. Ebben az esetben a feleknek több kérdésben kellett döntést hozniuk, melyek összefüggésben álltak azzal, hogy az adott sportágban a bajnokság meddig tartott, valamint azzal, hogy ekkor még nem lehetett tudni azt sem, hogy a bajnokságokból elmaradt mérkőzések pótlásra kerülnek-e azon szövetségek-nél, amelyek nem nyilvánították befejezetté a bajnokságot mindjárt a veszélyhelyzet elején, mint a kosárlabdások.^[15]

A látvány-csapatsportokban a szezon általában az adott év július 1. napjától a következő év június 30. napjáig tart. Hazánkban a kézilabda szövetség például a szokottnál hamarabb befejezte a szezont, ugyanakkor az Európai Kézilabda

[12] Az Mt. 79. § (1) bekezdés b) pontja alapján azonnali hatályú felmondással – indokolás nélkül – megszüntetheti a munkáltató a határozott idejű munkaviszonyt, azzal, hogy a (2) bekezdés szerint az (1) bekezdés b) pont szerinti megszüntetés esetén a munkavállaló jogosult tizenkét havi, vagy ha a határozott időből hátralévő idő egy évnél rövidebb, a hátralévő időre járó távolléti díjára.

[13] Mt. 65. § (8): A munkáltató a határozott idejű munkaviszonyt felmondással megszüntetheti c) ha a munkaviszony fenntartása elháríthatatlan külső ok következtében lehetetlenné válik.

[14] Mt. 287. § (3) bekezdése szerint a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó megállapodás vagy egyoldalú jognyilatkozat megtámadása esetén a keresetlevelet a megtámadás eredménytelenségének megállapításától számított harminc napon belül lehet előterjeszteni. A megtámadás eredménytelen, ha a másik fél annak közlésétől számított tizenöt napon belül nem válaszol, vagy azt nem fogadja el.

[15] Hunbasket.hu: Befejezettnek nyilvánítja az összes 2019-20-as bajnokságot az MKOSZ, 2020.

Szövetség kommunikációja meglehetősen bizonytalan volt, a Bajnokok Ligája versenysorozatot folytatni kívánta a férfiaknál 2020 decemberében, a nőknél 2020. augusztus végén és szeptember elején, míg a férfi EHF-kupát eleve befejezetté nyilvánították.^[16] Azóta tudjuk, hogy a nőknél a BL-sorozatot befejezetté nyilvánították 2020. június 26-án.^[17] Az UEFA mind a férfi, mind a női Bajnokok Ligáját 2020 augusztusában folytatta, még ha az eredeti kiírástól eltérően is, és így születtek meg a BL-győztesek, míg a 2020-as Európa-liga-döntőre 2020. augusztus 21. napján került sor.

Azon túl, hogy az egyes klubok kompenzációja az elmaradt jegybevételek és kupák befejezetté nyilvánítása miatt terítéken van, és felháborodást vált ki a férfi és női szakág közötti különbségtétel, amit most jogilag nem elemzünk, további kérdéseket vet fel, hogy meg lehetett-e ezeket a változtatásokat tenni, mert egyes európai szövetségek versenykiírásaiban egy szó sincs sem a módosításról, sem a törlésről, legfeljebb a jogtulajdonosi pozícióra vezethető vissza a lehetőség, míg legalább a magyar versenykiírások felhatalmazást tartalmaznak arra vonatkozóan, hogy a versenybizottság ezt megtehesse. Így például a kosárlabda Nemzeti Bajnoksága női NB I. A csoport 2019/2020 szezorra vonatkozó versenykiírása 19.8 pontja szerint minden olyan esetben, melyről ezen Versenykiírás, illetve a Verseny- és játékszabályok nem intézkednek, az MKOSZ Elnöksége, ill. Versenybizottsága dönt.^[18] Még pontosabban fogalmaz a Magyar Kézilabda Szövetség Magyarország Kézilabda Nemzeti Bajnokság férfi és női 2019-2020. évi I. osztály Versenykiírása. Ennek 1. pontja szerint a versenykiírástól való esetleges eltérések tárgyában a Szakmai- és Versenybizottság dönt, döntésével szemben jogorvoslati lehetőség nincs.^[19] Végül a Magyar Labdarúgó Szövetség versenykiírása szerint a verseny (bajnokság, kupa, torna) megkezdése után a hatályos versenykiírást csak az adott versenyben induló valamennyi sportszervezet írásos, egyetértő beleegyezésével lehet módosítani.^[20]

A fent említettek a munkaszerződések lejártával is összefüggnek. Döntést kellett hozniuk a hazai sportszervezeteknek arról, hogy a bajnokság vagy nemzetközi kupa új idényben való folytatása esetén azon hivatásos sportolóiknál, akiknél a munkaszerződés lejárt, hosszabbítanak-e részben (pár hónapra) vagy egészben (egy teljes idényre), vagy sem. A kérdés, lehet-e egyáltalán egy profi sportolónak két szerződése egymás mellett, egy még az előző idényre, mely az elhalasztott versenyek miatt meghosszabbításra kerülne, és egy új, az aktuális szezorra. A kérdésre a válasz a hatályos jogszabályi rendelkezések alapján

[16] Eurohandball.com: Hírek és információk az EHF final 4-ről és az EHF kupadöntőről, 2020.

Eurohandball.com: Hírek és információk a 2020. márciusi és áprilisi EHF versenyekről, 2020.

Eurohandball.com: Megvalósíthatósági tanulmányról információk, az európai kézilabda újrakezdésének témakörében, 2020.

[17] Eurohandball.com: Hírek és információk a 2020-as DELO női EHF Final 4-ről, 2020.

[18] Hunbasket.hu: kosárlabda nemzeti bajnoksága női NB I. A csoport 2019/2020 szezorra vonatkozó versenykiírása, 2019.

[19] Nemzetisport.hu: Kézilabda versenykiírás 2019/2020, 2019.

[20] MLSZ.hu: a Magyar Labdarúgó Szövetség versenykiírása 2019/2020, 2019.

az, hogy erre nincs lehetőség. Egy hosszabbítás csak akkor fordulhat elő, ha a sportoló még nem kötött más sportszervezettel szerződést az új szezonra, hiszen egyszerre csak egy sportszervezetnél rendelkezhet szerződéssel a hivatásos sportoló. Ha ez nem így lenne, akkor előállhatna az a helyzet, hogy, ha pl. a 2019/2020-as és a 2020/2021-es bajnokság párhuzamosan zajlódna, akkor az eligazolt sportoló ugyanazon időszakban két különböző csapatban teljesítené a sportolói feladatokat. Ez nyilván nem lehetséges, ezért érdekes az EHF férfi BL F4 megrendezésének időpontja, amikor már teljesen más összetételű csapatok küzdenek, mint fél évvel korábban, így az is kérdéses, tényleg annak a szezonnak lesz-e az az eredménye. Természetesen így előfordulhat, hogy valaki két érmet is szerez, mivel két különböző csapatban is játszott az adott szezonban, amit alapvetően a szabályok kizártak, hisz ha valaki már nevezve volt egy BL-meccsen, ugyanazon szezonban más csapatnál már nem volt nevezhető. Ez a nemzeti bajnokságokban és kupaküzdelmekben az átigazolásokra nem volt igaz, csak a nemzetközi mérkőzésekre.

Ezek a kérdések további kérdéseket eredményeznek, ilyen pl. a prémium fizetése is bizonyos eredmény elérése esetén. A sportolói szerződések ugyanis gyakorta tartalmazznak olyan kitételeket, miszerint a havi alapbéren felül prémium illeti meg a munkavállalót, amennyiben például a munkáltató csapata az adott szezon végén megnyeri a Bajnokok Ligája versenysorozatát, és a sportoló a mérkőzések bizonyos százalékán részt vett. Ebben az esetben a sportklubok költségvetése bizonyos mértékig részben a prémiumot is tartalmazza, ami már elszereződött a klubtól, ugyanakkor a prémiumot még ki kell fizetni számára, amennyiben az elhalasztott versenyek lebonyolítását követően fennállnak annak feltételei, illetve az újonnan érkezők is jogosultak a prémiumra.

III. A COVID-19 JÁRVÁNY HATÁSAI SPORTRENDEZVÉNYEKRE, VALAMINT A SPORTSZERVEZETEK MŰKÖDÉSÉRE

Az élsport több olyan gazdasági ágazattal fonódik össze, amelyeket szintén erősen érintett a járványhelyzet. Az alapvető forráson, a jegybevételeken túl jórészt a sportturizmusból, a vendéglátásból, a sportruházat- és sportszer-kereskedelemből, a merchandisingből és a szerencsejátékból befolyt pénzek, valamint a közvetítési jogdíjak biztosítják az iparág egészének működését. Mérkőzések, versenyek híján és a sportturizmus visszaesése miatt a bevételek jelentős – akár a költségvetésük negyedét is kitevő – hányadától elesnek a sportszervezetek, a szövetségek és a sportolók, míg a kompenzációra rendkívül korlátozottak a lehetőségek. Fontos hangsúlyozni e körben, hogy a jegybevételek elmaradása miatti kiesés egész máshogy érint egy nagyobb nézőközönséggel bíró csapatot. Sokkal szignifikánsabb a bevételkiesés egy olyan csapatnál, ahol sok ezer szurkoló jár ki rendszeresen a mérkőzésekre, hiszen itt már egy mérkőzés elmaradása esetén is több tízmillió forintos bevételkieséssel kell számolnia a sportszervezetnek,

míg egy kisebb, kevésbé népszerű vagy kisebb befogadóképességű sportlétesítményben játszó csapatnál ennek töredéke a meccsenkénti elmaradó bevétel.

Kijelenthető azonban, hogy a magyar sportban gyakorlatilag csak a nézői bevételek származnak piaci forrásból, de ezek aránya nagyon alacsony. Dénes Ferenc sportközgazdász álláspontja szerint míg a klasszikus piacgazdaságokban a márkaerő volt a döntő tényező a koronavírus negatív hatásai miatti kárenyhítésnél, Magyarországon az „érdekérvényesítési erősség” dominál, ez dönti el, hogy milyen mértékben sikerül közfinanszírozással pótolni a bevételeket, illetve kikényszeríteni a költségcsökkentéseket.^[21]

A sportszervezetek legjelentősebb bevételei általában az állami, önkormányzati források, melyek nélkül nem létezne profi sport. Ezen közvetlen vagy közvetve biztosított források mellett vannak azonban olyan bevételei is egy sportszervezetnek, melyek jelentős részt jelentenek a költségvetésükben, most ezeknek a világvárossal összefüggő problematikáját tekintem át per tangentem.

1. Sportközvetítési jogdíjak

A bevezetőben már felvázolt jogszabályi előírások miatt a járvány hatására a sportéletet is leállások terhelték, így a sportszervezetek, de leginkább a szövetségek a sportközvetítési jogdíjak és a jegybevételek elmaradása miatti nehézségekkel is küzdenek, annak ellenére is, hogy a veszélyhelyzet megszűnésével, illetve a versenyek, mérkőzések ismételt rendezési lehetőségével viszonylag gyors visszarendeződést lehet elérni majd ezen a területen. Azért elsődlegesen a szövetségeket érintette közvetlenül ez a hatás, mivel ők általában a Sporttörvény 37. §-a^[22] alapján magukhoz vonták ezen jogokat, ugyanakkor a szövetségtől a Sporttörvény rendelkezései szerint^[23] a sportszervezeteknek juttatott ilyen jogcímű forráskiesés az egyesületeket és a sportvállalkozásokat is közvetlenül érintette.

[21] Portfolio.hu: Szórakozás, szabadidő, sport - mennyire lehetetleníti el őket a koronavírus Magyarországon?, 2020.

[22] A Sporttörvény 37. § (1) bekezdése szerint a sportszövetség jogosult az általa kiírt és szervezett versenyrendszerre nézve szabályzatban úgy rendelkezni, hogy tagjai 36. § szerinti egyes vagyoni értékű jogait hasznosításra meghatározott időre magához vonja. Ebben az esetben a felhasználóval az értékesítésre irányuló szerződést a sportszövetség köti meg.

[23] A Sporttörvény 37. § (2) bekezdése szerint a vagyoni értékű jogok elvonásáért a 36. § (4) bekezdésében megjelölt jogosultak részére a sportszövetségnek előre meghatározott és a közvetítési jog piaci értékével arányos ellenértéket kell fizetnie. Az ellenérték megállapítása és az értékesítési szerződés megkötése előtt a sportszövetségnek ki kell kérnie az érintett sportszervezetek álláspontját. Ezt követően az ellenértéket a szövetségi szabályzatban meghatározott módon úgy kell megállapítani, hogy az a sportág sajátosságainak megfelelően arányosan vegye figyelembe: a) a közvetítések számát, továbbá nézettségét, b) a sportszervezet által elért versenyeredményt, c) a sportszövetség többi tagjával való együttműködés (szolidaritás) elvét, ideértve az amatőrök és az utánpótlásnevelés támogatását is, d) a sportág stratégiai fejlesztési koncepciójában foglaltakat.

A műsorszolgáltató társaságok a látvány-csapatsportágak gazdasági erősödését támogatták azáltal, hogy a közvetítési jogokért az elmúlt pár évben a korábbinál lényegesen nagyobb – de a labdarúgást leszámítva a nyugat-európai példákkal összevetve mégsem jelentős – összegeket fizettek a sportszövetségeknek, rajtuk keresztül a sportszervezeteknek, mivel a sportközvetítések nézettsége magas, így nagy reklámbevételekre tud szert tenni a szolgáltató. Ugyanakkor a bajnokságok idő előtti befejezése vagy határozatlan időre való felfüggesztése a nézők, a hirdető, a célközönség számának esésével járt, hiszen az anélkül ismételt korábbi mérkőzések és versenyek már nem jelentik ugyanazt a nézettséget, így bevételt sem. Ennek következtében a közvetítési jogdíjak újratárgyalására, csökkentésére kerülhetett sor, illetve egyszerűen csak a kifizetések késtek, és ez nagy valószínűséggel kihatással lesz a következő idényekre is, sőt hosszú távon a sportközvetítési díjak csökkenéséhez vezethet. Tekintettel arra, hogy a sportvilág egész gazdasági szisztémája érintett a vírus miatt, kérdéses, hogy a sportszervezetek mivel tudják kompenzálni a közvetítési jogdíjakból befolyó bevételeik csökkenését. Erősen kérdéses például, hogy megoldás lehet-e a jegyárak és bérletárak emelése, hiszen nem biztos, hogy ezt tolerálja a közönség.

Másrészt a közvetítési jogok fel is értékelődhetnek abban az esetben, ha lehet mérkőzéseket és versenyeket rendezni korlátozott nézőszámmal vagy zárt kapuk mögött, hisz ebben az esetben a kiszorult, új sportélményekre „kiéhezett” nézők nagyobb számban ülnek képernyők elé.

2. Szponzoráció

A következő problémakörben, mely részben szintén a sportközvetítésekhez köthető, a hirdető, azaz jobbára a vállalati szféra tagjai, a gazdasági társaságok szerepelnek érintettként, akik számára értékesíti a TV-társaság a reklámidőt, illetve a szövetségek, sportszervezetek szponzorai, akiknek kiemelten fontos a megjelenés, hiszen a szponzorációs szerződésekben a szponzornak szinte minden esetben a legfontosabb jogosultsága a mérkőzési reklámfelületeken: molinókon, pályamatricákon, a LED-Perimeter szalagreklámon, a mérkőzések szünetében vetített reklámfilmeken stb. történő megjelentetése. A szponzorációs szerződésekkel ennek fényében hasonló probléma merül fel, mint bármely más szerződésnél, mely a járvány miatt nem ment részben vagy egészben teljesedésbe. A külön nehézséget az jelenti a szponzorációs szerződéseknek, hogy abban az esetben is, ha a szerződés tartalmaz rendelkezéseket a lehetetlenülés esetére, nagyon nehéz meghatározni, hogy az adott esetben egyösszegben előre megfizetett szponzorációs díjból mekkora összeg jár vissza a szponzornak, ha egyáltalán visszajár. Itt sokszor eltér az ellentétes oldalon álló felek véleménye.

Kérdéses, hogyan történjen az elszámolás akkor, amikor egy bajnoksághoz, idényhez kötődően kerül meghatározásra a szponzorált kötelezettsége (függetlenül általában a mérkőzésszámtól), és nem minden kötelezettség és „ellenérték” kerül külön-külön meghatározásra. Az egyes mérkőzések nézettsége eltér

rő, függ attól, ki kivel játszik, de amikor egyben kerülnek értékesítésre a jogok, akkor ezt általában nem veszik figyelembe. Ezt legfeljebb a szövetség a közvetítési jogdíjak sportszervezetek közötti felosztásánál tartja szem előtt. Meg kell jegyezni, hogy általában nem tartalmaz mérkőzészsámot egy szponzorációs szerződés, így abban az esetben, ha a szövetség módosítja a versenykiírást, és kevesebb mérkőzésből áll egy versenysorozat, amennyiben a szponzorált azokon teljesítette a kötelezettségét, akkor nem lehet számon kérni a szerződés teljesítését. Ugyanakkor, ha az eredeti versenykiírástól lényegesen kevesebb a mérkőzés, a szponzor joggal mondhatja, hogy ő nem ezzel a megjelenéssel számolt. Kétségkívül itt a feleken kívüli olyan erő okozta a változást, amire nincs ráhatásuk. Ugyanakkor a szerződés feltételeiben beállt lényeges változtatások alapot adhatnak a szerződés módosításának követelésére. Abban az esetben, ha a felek hosszabb idejű együttműködéséről van szó, illetve egyik fél számára sem létkérdés, akkor ezt tárgyalással lehet rendezni, megállapodni. Ha nem, akkor bírói úton van lehetőség eldönteni, mikor, mennyire is indokolt a szerződés módosítása, akár bíróság által.

A szponzorok sokszor egyébként az adóhivatal esetleges ellenőrzése érdekében nyilatkoztatták a szponzoráltat a szerződés teljesítéséről, felülvizsgálatáról.

Meg kell jegyezni, nagyon nehéz az elszámolásnál az egyes elmaradt megjelenések „beárazása”, figyelemmel arra a szponzorációval kapcsolatos másik kérdésre is, hogy a zártkapus sportrendezvények miatt a célközönség nem tud a helyszínen szurkolni, így értelemszerűen teljesen más a hangulata a mérkőzéseknek, a szponzori megjelenések nyilvánvalóan nem ugyanúgy érnek célba, mint normál esetben.

További nehézség, hogy az elszámolás időben is elhúzódik, hiszen látható volt, hogy a különböző látvány-csapatsportok esetén eltérő volt a bajnokságok befejezetté nyilvánítása, illetve folytatása hazánkban és nemzetközi szinten is, és ez kihatással van a korábbi szponzori szerződések lezárására és az újak megkötésére egyaránt. A bajnokságok párhuzamos bonyolításának már részletezett problémája a szponzoráció kapcsán úgy merül fel, hogy egy sportolónak adott esetben párhuzamosan többféle szponzort kell megjelenítenie az új, illetve a korábbi csapatához kötődően, illetve másik oldalról a csapatnak is dilemma, hogy amennyiben szponzorváltás volt, melyik mezt viseljék, tekintettel arra, hogy a szponzorációs szerződéseket is főszabály szerint egy adott szezonra, ugyanakkor határozott időre kötik. Így kérdés, ha a határozott idő után folytatódik egy szezon, kell-e azt a szponzort megjeleníteni. Ez különösen akkor kényes kérdés, ha az új szezonban egy versenytárs a szponzorált új támogatója.

3. Belépőjegyek és bérletek

A hatályos jogszabályokat, illetve az ezeken alapuló szerződési feltételeket, jegy- és bérletértékesítési szabályzatokat figyelembe véve kimondhatjuk, hogy a sportszervezet a megvásárolt belépőjegyet és bérletet nem köteles visszaváltani. E körben vizsgálni kell azt, hogy a sportszervezet hogyan adta el a jegyet

vagy a bérletet, adott esetben eleget tett-e a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014 (II. 26.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének. A vásárló ugyanis a hivatkozott Korm. rendelet 29. § (1) bekezdése l) pontjának értelmében elállási jogot a vásárlást követően nem gyakorolhat, tekintettel arra, hogy a jegy- és bérletértékesítés, mint szabadidős tevékenységekhez kapcsolódó szolgáltatás egy meghatározott időpontra vagy időszakra szól.

A bérletekkel ellentétben a belépőjegy viszont általában nem névre szóló, így szabadon átruházható, ezáltal nem éri kár a vásárlót, azonban van olyan sport-szövetség is, mely szabályzataiban előírja, hogy a belépőjegyek is névre szólóak lehetnek a szurkolók azonosítása érdekében.

A sportrendezvények szervezői egyébként a legtöbb esetben fenntartják azt a jogot, hogy a megvásárolt belépőjegyen feltüntetett kezdési időpont tájékoztató jellegű, a tényleges kezdés napja, időpontja, sőt adott esetben akár a helyszín is változhat.

A fogyasztóvédelmi előírásoknak megfelelően a sportrendezvények szervezői minden tőlük elvárhatóat megtesznek annak érdekében, hogy a sportrendezvény esetleges meghiúsulása esetén – ahogy a koronavírus-világjárvány idején elmaradt mérkőzések alkalmával is történt – a vásárlókat tájékoztassák az új (pót) időpontról, illetve a sportrendezvény elmaradásáról.

Amennyiben az elmaradt sportrendezvény megtartása lehetséges, az új időpontban érvényesíthető az elmaradt mérkőzésre szóló belépőjegy, amennyiben a vásárlónak az nem megfelelő, akkor a jegy visszaváltható.

A látvány-csapatsportok szervezői a koronavírus-világjárvány miatt elmaradt sportrendezvények kapcsán jellemzően úgy rendelkeztek, hogy a jegyek visszaváltására a sportrendezvény szervezője által megadott, jogvesztő határidőn belül, az eredeti belépőjegy felmutatása mellett van lehetőség. A belépőjegy árán felül – amelyet a visszaváltást végző köteles teljes értéken visszaváltani – sem a sportrendezvény szervezője, sem a visszaváltást végző nem köteles semmilyen vélt vagy valós kár, költség (pl. utalási díj) megtérítésére. Általánosságban elmondható, hogy a sportrendezvény elmaradásán kívül egyéb esetekben a belépőjegyek visszaváltására nincs mód. Logikus – a járványügyi helyzetben is alkalmazható – szabályozási módszer az, hogy amennyiben egy mérkőzés félbeszakad, a megismételt mérkőzésre is érvényes a félbeszakadt mérkőzésre szóló belépőjegy.

A sportszervezők többsége a jegyértékesítés során kiköti vis maior vagy más olyan előre nem látható és elháríthatatlan akadály esetére, amely a vásárló, vagy a sportrendezvény szervezője hatáskörén kívül esik, ha valamelyikük nem képes valamilyen szerződéses kötelezettségének eleget tenni, úgy ezen személy nem tartozik felelősséggel semmilyen veszteségért vagy kárért, amely ezen események következtében előállt.

A legtöbb esetben a belépőjegyek felhasználására vonatkozó feltételeket megfelelően alkalmazni lehet a bérletekre is, azzal, hogy bérlet esetén nem lehetséges annak más személyre történő átruházása. Problémaként merülhet fel példá-

ul a látvány-csapatsportok esetében az, amiről korábban már a szponzoráció és a munkaszerződés kapcsán is szóltam, vagyis amikor egy mérkőzés- vagy versenysorozatot befejezetté nyilvánítanak, vagy félbeszakad és a következő évadban megrendezik, esetleg a mérkőzések egy bizonyos százaléka megtartásra kerül. Ebben az esetben célszerű a sportszervezőnek már előre úgy rendelkezni, hogy a bérletek visszaváltása nem lehetséges. Ez általában nem történt meg, így sok helyen felmerült a kérdés, hogy vissza kell-e fizetni a bérletet. A válasz az, hogy nem, mivel általában nincsenek nevesítve a mérkőzések, hanem csak az, hogy az adott szezon hazai bajnoki, kupa-, nemzetközi mérkőzéseire vagy ezek valamilyen kombinációira jogosít belépésre. Célszerű ugyanakkor, ha nem akar egy sportszervezet a szurkolóival konfliktusba keveredni, és így pl. szurkolókat veszíteni, valamilyen kompenzációban részesíteni őket.^[24] Ez a sportszervezetnek jó, mivel az aktuális költségvetését nem terheli a visszafizetés összege, másrészt a jövőre nézve tett gesztus a szurkolóknál általában pozitív fogadtatásra talál, és az új bérletértékesítési időszak során nem olyan megterhelő az esetleges kedvezmény (pl. nincs bérletár-növelés, a bérletár kedvezményes vagy valamilyen ajándék vagy más kedvezmény – pl. kupon a merchandising termékekre – társul hozzá). A merchandising-kedvezmény – amely hazánkban még nem képez olyan bevételrészletet a sportszervezetek költségvetésében, mint Nyugat-Európában vagy a tengerentúlon – segíthet egyébként az előző szezonról beragadt termékek (amelyeken a szponzori felirat nem megfelelő már, vagy más már a dizájn stb.) értékesítésében.

4. TAO-változások

Végül érdemes röviden kitérni a részben az előbbiekben írt bevételkiesések ellensúlyozásaként született TAO-támogatásokat érintő változásokra, melyek alapján a TAO-ból származó bevételek a járvány ellenére talán nem csökkennek jelentősen.

A TAO-támogatás alapvető célja az utánpótlás támogatása, az utánpótlásra és a fejlesztésekre történő forrásbevonás volt. Mindeddig alapvetően csak a felmerülő költségek bizonyos százalékáig lehetett igényelni azt, tehát valamennyi önerőt, egyéb forrást biztosítani kellett a sportszervezetnek. Az eddigi 30-70 százalékos

[24] A koronavírus-járvány miatt kialakult helyzetre tekintettel a hazai sportszövetségek döntéseit követően lehetett látni, hogy milyen sportrendezvényeket érinthet a jegy- és bérletvisszaváltás problémája. Például a Magyar Kézilabda Szövetség (MKSZ) és az Európai Kézilabda Szövetség (EHF) meghozott döntései a Győri ETO KC négy hazai mérkőzését érintették; három hazai bajnoki találkozót nem lehetett lejátszani, valamint a CSM Bucuresti elleni negyedöntős párharcra két felvonásban nem kerülhetett sor. A Győri ETO KC vezetéséhez hasonlóan a legtöbb sportszervezet úgy nyilatkozott a járvánnyal kapcsolatban, hogy a keletkezett „károkért” kompenzálni kívánja szurkolóit, azonban kérték a jegy-, illetve bérlettulajdonosokat, hogy amennyiben lehetőségük van támogatni kedvezményeket és a klubot, mely nem kevés tervezett bevételtől esett el, támogassák azzal, hogy nem élnek a kompenzáció lehetőségével.

támogatási mértékű szabályokkal ellentétben a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a látvány-csapatsportok támogatásának eltérő szabályairól szóló 116/2020. (IV. 15.) Korm. rendelettel, majd a veszélyhelyzet megszűnését követően a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: TAO-tv.) 2020. június 18-án hatályba lépett módosításával lehetővé vált, hogy a sportcélú ingatlanberuházással és üzemeltetéssel, az utánpótlás-neveléssel, versenyeztetéssel, személyi jellegű ráfordításokkal, képzési feladatokkal, tárgyieszköz-beruházással összefüggő költségek 100 százalékát finanszírozzák TAO-támogatásból a sportszervezetek. Már ez egy nagy támogatás a korábbiakhoz képest.

A szabályozás kapcsán felvetődik, hogy míg a TAO-támogatásokat érintő fenti módosításokkal és egyébként az akadémiai rendszer kiépítésével, valamint megszilárdításával a Kormány kiemelten támogatja az utánpótlás-sportot, mely különösen fontos a jelen helyzetben, kérdés, hogy addig a felnőtt csapatokra milyen hatással van a kormányzati döntés. Fel lehet-e használni a TAO-támogatást a profi sportra is? Konkrét kérdésként merült fel, hogy a védőeszközök és a COVID-teszt költségei elszámolhatóak-e a hivatásos sportszervezeteknél, figyelemmel arra, hogy sem a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti kormányrendeleti szabályokról szóló 284/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet,^[25] sem a TAO-tv.^[26] megfogalmazása nem egyértelmű e tekintetben, sőt inkább az ellenkezőjére enged következtetni a különböző jogértelmezési technikákat használva, mint a mostani engedékeny gyakorlat.

A jogszabályváltozáshoz köthetik továbbá, hogy amennyiben a koronavírus elleni védekezéssel közvetlen összefüggésben felmerülő költségekről van szó, akkor ezek miatt nem kell módosítani a sportfejlesztési programot. Enélkül is elszámolhatóak a TAO-támogatás terhére az ilyen rendkívüli kiadások azzal, hogy a sportszervezetnek az erre vonatkozó egyedi igényét a sportági szakszövetség felé előzetesen be kell jelentenie.^[27]

TAO-támogatásokat érintő további módosítás, hogy a járványügyi helyzetre tekintettel bevezetett hitelintézeti különadó 50%-áig szintén lehetőség van

[25] 25. § (1) A látvány-csapatsport támogatását biztosító támogatási igazolás kiállításáról, felhasználásáról, a támogatás elszámolásának és ellenőrzésének, valamint visszafizetésének szabályairól szóló 107/2011. (VI. 30.) Korm. rendelet alkalmazása során a veszélyhelyzettel, a Kormány által elrendelt egészségügyi válsághelyzettel, továbbá a koronavírus elleni védekezéssel közvetlen összefüggésben felmerülő költségek – így különösen a lázmérő, maszk, gumikesztyű, PCR koronavírus-teszt, kézfertőtlenítő, fertőtlenítő kendő, folyadék, egészségügyi védőruházat költsége – a sportfejlesztési program módosítása nélkül elszámolhatóak a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 22/C. § (4c) bekezdésében meghatározottak szerint, ha a támogatott szervezet az erre vonatkozó egyedi igényét 2020. december 31-ig írásban előzetesen bejelenti a jóváhagyást végző szervezet részére, és annak megvalósítását engedélyezik számára.

[26] A TAO tv. 22/C. § (4c) bekezdése szerint a (4) bekezdésben foglaltaktól eltérően a támogatási igazolások összértéke az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti támogatott szervezet – ide nem értve azokat a szervezeteket, amelyekkel összefüggésben a 30/I. § alkalmazandó – sportfejlesztési programjában szereplő igazolt költségek, ráfordítások, kiadások legfeljebb 100 százaléka lehet.

[27] V.ö. 25-ös lábjegyzet.

a látvány-csapatsport támogatáshoz kapcsolódó adókedvezmény igénybevitelére a bankadóból érvényesíthető adókedvezmény szabályainak megfelelően, azaz a pénzügyintézeteknek lehetőségük volt, hogy a fizetendő különadó felével TAO címén a választott sportszervezet sportfejlesztési programját támogassák.

IV. ZÁRSZÓ

A jelen tanulmány témaköreinek elemzése alapján megállapítható, hogy a koronavírus-világjárvány okozta krízis egyértelműen elérte a sportot mint iparágat is, mélyreható nyomokat hagyva annak minden szegmensében, ugyanakkor ma még egyértelműen csak annyi állapítható meg, hogy a sok kis részterületen fennálló és megoldandó problémák ellenére sem kézenfekvő, hogy összeomlásról beszéljünk, sokkal inkább az kap hangsúlyt, hogy a sportszervezeteknek, sportolóknak, a sport minden szereplőjének alkalmazkodni kell az új szituációhoz, és amennyiben a prognózisok alapján beigazolódnak, hogy a vírus hullámokban jelentkezik, és évekig együtt kell vele élni, akkor ez az alkalmazkodás, igazodás hosszú távon is a túlélés kulcsa lesz a sport világában.

Jól mutatja ezt, hogy a sporttal foglalkozó szakemberek már a koronavírus első hullámának közepén is arról tartottak – a körülményekhez igazodva online módon – konferenciát, hogy milyen kiútkeresési lehetőségek vannak, melyek eddig ki nem aknázott területeket kell fejleszteni, hogy a kicsit megroppant sportélet újra lendületbe jöjjön.

Nagyfokú rugalmasság és adaptivitás kell az új helyzetben, erre mutatott rá a konferencián előadást tartó Dr. Szabó Tünde sportért felelős államtitkár is, aki szerint élni kell a járvány hatására megerősödő e-sporttal, és fejleszteni kell ezt a területet, ezzel párhuzamosan pedig ki kell használni az online felületeket is a sport népszerűsítésére. „A jövőben nagy hangsúlyt kell fektetni a digitális sportstratégia megvalósítására, a digitális tudásbázis hasznosítására, valamint a Nemzeti Sportinformációs Rendszer elindítására, illetve az ahhoz való hozzáférésre” – hangsúlyozta a sportvezető.^[28]

Végezetül kiemelendő, hogy a kormányzati intézkedések nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a magyarországi sportszervezetek túléljék a koronavírus-világjárvány első hullámát, de a jövőben is szükségessé válhat – elsődlegesen a szponzori, közvetítési, merchandising bevételek változásával kapcsolatos bevételkiesések miatt – a kormányzati segítség a sportszervezeteknek a felnövelt, azon belül is az élsport jelenlegi szinten tartásához.

[28] Digitalisjoletprogram.hu: hír a „Hogyan tovább magyar sport?” című konferenciáról, 2020.

IRODALOMJEGYZÉK

- Digitalisjoletprogram.hu: „Hogyan tovább magyar sport?” - A sport nem a probléma része, hanem a megoldás lehetősége!, 2020. (Elérhető: <https://digitalisjoletprogram.hu/hu/hirek/hogyan-tovabb-magyar-sport-a-sport-nem-a-problema-resze-hanem-a-megoldas-lehetosege>. Letöltés ideje: 2020. október 6.).
- Dokumentumtar.mlsz.hu: NEMZETI BAJNOKSÁG I. OSZTÁLY NB I. Férfi Felnőtt nagypályás labdarúgó bajnokság versenykiírása 2019-2020, 2019. (Elérhető: [http://dokumentumtar.mlsz.hu/02_Szabalyzatok/02_Labdarugas_uzemeltetesi_szabalyzatok/02_Versenykiirasok/F%C3%A9rfi/F%C3%A9rfi%20Feln%C5%91tt/F%C3%A9rfi%20feln%C5%91tt%20nagyp%C3%A1lya/FFN-NBI/FFN_NBI_2019_2020_1_\(20190115\).pdf](http://dokumentumtar.mlsz.hu/02_Szabalyzatok/02_Labdarugas_uzemeltetesi_szabalyzatok/02_Versenykiirasok/F%C3%A9rfi/F%C3%A9rfi%20Feln%C5%91tt/F%C3%A9rfi%20feln%C5%91tt%20nagyp%C3%A1lya/FFN-NBI/FFN_NBI_2019_2020_1_(20190115).pdf). Letöltés ideje: 2020. október 6.).
- Eurohandball.com: Information update on EHF Final4s and the EHF Cup finals. (Elérhető: <https://www.eurohandball.com/en/news/en/information-update-on-ehf-final4s-and-the-ehf-cup-finals>, 2020. Letöltés ideje: 2020. október 6.).
- Eurohandball.com: Information on EHF competition matches in March and April, 2020. (Elérhető: <https://www.eurohandball.com/en/news/en/information-on-ehf-competition-matches-in-march-and-april/>. Letöltés ideje: 2020. október 6.).
- Eurohandball.com: EHF presents feasibility study for potential re-start of European handball. 2020. (Elérhető: <https://www.eurohandball.com/en/news/en/ehf-presents-feasibility-study-for-potential-re-start-of-european-handball/>. Letöltés ideje: 2020. október 6.).
- Eurohandball.com: Information on the DELO women's EHF Final4 2020, 2020. (Elérhető: <https://www.eurohandball.com/en/news/en/information-on-the-delo-women-s-ehf-final4-2020/>. Letöltés ideje: 2020. október 6.).
- Hunbasket.hu: Befejezettek nyilvánítja az összes 2019-20-as bajnokságot az MKOSZ, 2020. (Elérhető: <http://hunbasket.hu/hir/52782/befejezettek-nyilvanitja-az-osszes-2019-20-as-bajnoksagot-az-mkosz>. Letöltés ideje: 2020. október 6.).
- Hunbasket.hu: Magyarország kosárlabda nemzeti bajnoksága női NB I. a csoport versenykiírása 2019/2020, 2019. (Elérhető: http://hunbasket.hu/documents/51809_VK_NA_1920_0v_approved_signed.pdf Letöltés ideje: 2020. október 6.).
- Nemzetisport.hu: Magyarország Kézilabda Nemzeti Bajnokság férfi és női 2019-2020. évi I. osztály Versenykiírása, 2019. (Elérhető: http://www.nemzetisport.hu/data/files/egyeb/kezilabda_versenykiiras_2019_2020.pdf. Letöltés ideje: 2020. október 6.).
- Portfolio.hu: Szórakozás, szabadidő, sport - mennyire lehetetleníti el őket a koronavírus Magyarországon?, 2020. (Elérhető: <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20200512/szorakozas-szabadido-sport-mennyire-lehetetleniti-el-oket-a-koronavirus-magyarorszagon-430850>. Letöltés ideje: 2020. október 6.).

JOGFORRÁSOK

- 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról.
- 1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról.
- 2004. évi I. törvény a sportról.
- 2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról.
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről.
- 2013. évi V. törvény a polgári törvénykönyvről.
- 23/2011. (III. 8) Korm. rendelet a zenés, táncos rendezvények működésének biztonságosabbá tételéről.
 - 46/2020. (III. 16.) Korm. rendelet az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről (III.).
 - 71/2020. (III. 27.) Korm. rendelet a kijárási korlátozásról.
 - 116/2020. (IV. 15.) Korm. rendelet a Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a látvány-csapatsportok támogatásának eltérő szabályairól.
 - 142/2020. (IV.22.) Korm.rendelet a veszélyhelyzet idején alkalmazandó egyes munkajogi szabályokról.
 - 168/2020. (IV.30.) Korm.rendelet a védelmi intézkedésekről.
 - 170/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet a sportrendezvényekkel és sportedzésekkel kapcsolatos intézkedésről.
 - 241/2020. (V. 27.) Korm. rendelet a szabadtéri rendezvényekről.
 - 282/2020. (VI. 27.) Korm. rendelet a 2020. március 11-én kihirdetett veszélyhelyzet megszüntetéséről.
 - 284/2020. (VI. 27.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti kormányrendeleti szabályokról.